

မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များလေ့လာချက်

တင်မိမိနိုင်^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေကဏ္ဍလာ ကဗျာအချို့မှ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဟာသစာပေ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ဟာသစာပေ၏ တန်ဖိုးကို သိရှိရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာကဗျာအချို့ကို အလေ့လာခံအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ဟာသစာပေ ဆိုင်ရာနည်းနာများဖြင့် ချိန်ထိုး၍ ဝေဖန်အကဲဖြတ်ခြင်းပုံစံနှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်းပုံစံ သုတေသန နည်းနာများဖြင့် တင်ပြသွားပါမည်။ ဤစာတမ်း၌ အလေ့လာခံ ကဗျာများတွင် တွေ့ရှိရသော ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဟာသရသမြောက်မှု ရှိ၊ မရှိ၊ စာဆိုတင်ပြသော လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝ အဖွဲ့များသည် ပီပြင်မှု ရှိ၊ မရှိဟူသော ပြဿနာများကို အဖြေရှာထားပါသည်။ လေ့လာချက်အရ အလေ့လာခံကဗျာများတွင် တွေ့ရှိရသော ဟာသ(ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝ ကို နှစ်သက်ဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာကဗျာများကို ဟာသစာပေ ရှုထောင့်မှ လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အကူရရှိစေပြီး စာဆို၏စွမ်းရည်ကိုလည်း သိလာနိုင်စေ ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရ။

။ ကဗျာ၊ ဟာသစာပေ၊ (ခန်းခန့်)အဖွဲ့။

နိဒါန်း

ကဗျာသည် စာဆို၏စိတ်ကူးအတွေ့အကြုံတို့ကို ပေါင်းစပ်၍ သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသော စာပေအနု ပညာ ပုံသဏ္ဌာန်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာတွင် နေ့စဉ်ကြုံတွေ့ခံစားရသမျှကို စာဆို၏စိတ်ကူး ဉာဏ်ဖြင့် ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖန်တီးရာတွင် လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝကို သရုပ်ဖော် ရာ၌ အားမာန်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သောအဖွဲ့၊ အလွမ်းအဆွေးဖြင့် သရုပ်ဖော်သောအဖွဲ့၊ ဟာသဖြင့် သရုပ်ဖော် သောအဖွဲ့တို့ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ အချို့စာဆိုတို့သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကရှိ အမြင်မတော်သည့် လူ့သဘာဝ၊ လောကသဘာဝတို့ကို နားလည်လက်ခံပြီးဟာသဖြင့် ရေးဖွဲ့သရုပ်ဖော်တတ်ကြပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လူ့သဘာဝ၊ လောကသဘာဝ ရယ်ရွှင်စရာအဖြစ် ဖန်တီးခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။ ထိုသို့ ဖန်တီးရေးဖွဲ့ရာ တွင် စာဆို၏ အာဝဇ္ဇန်းကောင်းမွန်မှု၊ စိကပတ်ကုံး ပြောတတ်မှုတို့အပေါ် မူတည်၍ ဘဝအနိသင်ထက်မြက်သော ဟာသစာပေများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဤစာတမ်းကို လေ့လာဖော်ထုတ် ရာ၌ အောက်ပါသုတေသန မေးခွန်း အချို့ကိုတွေ့ရပါသည်။

၁။ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဘာသာစကားသုံးစွဲမှုအပေါ် ထိရောက်မှုရှိ၊ မရှိ။

၂။ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဟာသရသမြောက်မှုရှိ၊မရှိ။

၃။ ဟာသ(ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် လောကသဘာဝ၊လူ့သဘာဝကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ကျူး နိုင်မှု ရှိ၊မရှိ။

ထိုပြဿနာများကို အဖြေရှာရာတွင် အောက်ပါသုတေသန အဆိုကြမ်းများကို ချမှတ်ခဲ့ပါ သည်။ ဟာသ(ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဘာသာစကားသုံးစွဲမှုအပေါ် ထိရောက်မှုရှိပါသည်။ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဟာသရသမြောက်မှုရှိပါသည်။ ဟာသ(ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် လောကသဘာဝ၊

^၁ မြန်မာစာဌာန၊ မုံရွာတက္ကသိုလ်

လူ့သဘာဝကိုပေါ်လွင်အောင် ဖော်ကျူးနိုင်မှုရှိပါသည်။ အထက်ပါပြဿနာများကို အဖြေရှာရာတွင် စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ကျမ်းများကို လေ့လာကိုးကားခြင်း၊ ဟာသစာပေသဘာဝများကို လေ့လာခြင်း၊ (ခနီးခန့်) အဖွဲ့ကိုလေ့လာကာ မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ (ခနီးခန့်)အဖွဲ့များကို ဟာသစာပေရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။

စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

စာပေတစ်ခုကို သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် ၎င်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုအမိန့်၊ အကိုးအကားများကို အသုံးပြုခြင်းသည် မိမိသုတေသနကို ပိုမိုခိုင်မာစေပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ(ခနီးခန့်) အဖွဲ့များကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဟာသ (ခနီးခန့်) အဖွဲ့များကို လေ့လာရာတွင် စာပေပညာရှင်တို့၏ ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ ရှင်းလင်းချက်များ၊ စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ကျမ်းများကို လေ့လာဖတ်ရှုကာ နည်းနာယူတင်ပြထားပါသည်။

သိအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

အရှင်ကုမာရ၏ ‘အလင်္ကာပန်းကုံး’ (ကုမာရ၊ အရှင်၊ ၁၉၈၀၊ ၄၁၄-၄၁၅)၊ ဆရာလွန်း၏ ‘ကဗျာသာရတ္ထသဂြိုဟ် (ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင်၊ ၁၂၇၂၊ ၁၅၁) စာအုပ်များကိုလေ့လာ၍ ဟာသရသ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ဘဝအာနိသင်ပါသော ဟာသအဖွဲ့များ၊ ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ သဘောသဘာဝများကို နည်းနာယူအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ဇော်ဂျီ၏ ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်းစာအုပ်မှ လောကသဘာဝတွင်တွေ့မြင်ရသော လူတို့၏ အမြီးအမောက်မတည့်မှုများကို အဖြစ်အပျက်နှင့် မသက်ဆိုင်သော အသုံးအနှုန်းများ သုံးနှုန်းသကဲ့သို့ အကျိုးအကြောင်း မသင့်သည့်စကားများကို အကျိုးအကြောင်းသင့်ဟန် ရေးသားခြင်းသည် ဟာသ (ခနီးခန့်)အဖွဲ့ ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ဟာသစာပေစာတမ်းများမှ ညိုမြ၏ ဆောင်းပါးကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပြီး ဟာသစာပေအမျိုးအစားခွဲဝေပုံများကို သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ထို့အပြင် ဟာသစာပေ (ခနီးခန့်) အဖွဲ့၏ သဘောသဘာဝများကိုလည်းသိရှိပြီး နည်းနာယူ အသုံးပြုထားပါသည်။ ခင်မျိုးချစ်၏ ‘ကိုင်းပြောလိုက်စမ်းမယ် သောင်းပြောင်းတွေလာ’ စာအုပ်မှ ဟာသစာပေ အမျိုးအစားများသိရှိရပြီး ရသမြောက် ဟာသစာပေ၊ အာနိသင် ထက်မြက်သော ဟာသစာပေတို့၏ သဘောသဘာဝများကို သိရှိနားလည်လာပါသည်။

ဟာသစာပေ၏ သဘောသဘာဝ

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ဟာသစာပေရေးသားဖွဲ့နွဲ့ကြသည့် စာဆိုဦးရေ အရေအတွက်နည်းပါးပါသည်။ ဟာသစာပေကို ရေးဖွဲ့သူနည်းပါးသည်ဆိုသော်လည်း မှတ်တမ်းတင်ကျန်ခဲ့သော စာပေများသည် နှစ်သက်ဖွယ် အဖွဲ့ကောင်းများအဖြစ် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

ဟာသစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်ကုမာရ၏ အလင်္ကာပန်းကုံးတွင် သုမောဓ လင်္ကာရကျမ်းအဆိုအရ ဌာယိဘာဝအပြား(၉) ပါးရှိကြောင်းကို “စကားစသည်တို့ ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် စိတ်၏

ပွင့်လင်းခြင်း၊ ရယ်ရွှင်ခြင်း” (ကုမာရ၊ အရှင်၊ ၁၉၈၀၊ ၄၁၄-၄၁၅) ဟု ဖွင့်ဆို ထားပြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ‘ဟာသ’ဆိုသည်မှာ “ပြုံးမှု၊ ရယ်မှု၊ ပြယ်မှုမျိုးကိုဆိုလိုသည်။ (ဝါ) ကြည်နူးစရာ၊ ပီတိဖြစ်စရာ တည်းဟူသော ပျော်ရွှင်နှစ်သက်သည့် စိတ်စေတတသိက် အဖြစ်သို့ တမဟုန်အသွင် ရောက်စေသည်။” (ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင် ၊ ၁၂၇၂၊ ၁၅၁) ဟု လည်းကောင်း၊ ညိုမြက ‘ဟာသ’ သည် “ရယ်မောခြင်း၊ ပြုံးရွှင်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။” (ညိုမြ၊ ဦး၊ အိုးဝေ၊ ၁၉၇၃) ဟု ဖွင့်ဆိုထားပြီး ‘ဟာသရသတွင် အခြေခံအားဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းနှင့် သရော်စာရယ်လို့ ခက်မနှစ်ခု ထားကြည့်ပါတယ်။’ (ခင်မျိုးချစ်၊ ၂၀၀၁၊ ၇၃-၇၄) ဟု ဖွင့်ဆိုထားကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဟာသစာပေဆိုသည်မှာ ‘ပျော်မှုပြုံးမှု’အတွက် စာဆိုတို့က အာဝဇ္ဇန်း သွက်သွက်နှင့် စကားသုံးပိုင်နိုင် ကျွမ်းကျင်ဖွဲ့နွဲ့သော နှစ်သက်ဖွယ်အဖွဲ့တစ်မျိုးဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

နည်းနာ

ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ(ခန်းခနဲ) အဖွဲ့များကို ဟာသစာပေဆိုင်ရာ နယ်ပယ်မှ ချဉ်းကပ်လေ့လာ တင်ပြသွားပါမည်။ ထိုသို့လေ့လာတင်ပြရာတွင် အချက်အလက်များ တိကျခိုင်မာမှု ရှိစေရန် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ၊ သုတေသနနည်းနာများကို အသုံးပြုတင်ပြသွားပါမည်။

ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

မြန်မာစာပေသမိုင်းအရ ကဗျာသည်ပုဂံခေတ်မှ စတင်သန္ဓေတည်ခဲ့ပြီး ခေတ်အဆက်ဆက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ အလေ့လာခံကဗျာများမှ ခန်းခနဲအဖွဲ့များသည် စာဆိုမျက်မှောက်ပြုရာ ကာလ၏ လူမှုဘဝအခြေအနေတို့ကို သိမြင်အောင်၊ နှစ်သက်ခံစားမှုများရရှိအောင် ရေးဖွဲ့ထားကြပါသည်။

ဟာသ (ခန်းခနဲ) အဖွဲ့နှင့် ပတ်သက်၍ ညိုမြက-

“လူအချင်းချင်း (ခန်းခနဲ) ပြောင်လောင်ပြောဆိုခြင်း”ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် (Irony) ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအဖွဲ့အနွဲ့မျိုးမှာလည်း “မြန်မာစာပေတွင် မရှားပါးကြောင်း”(ညိုမြ၊ ၁၉၇၃ ၊ ၁၅) ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ Irony ကို Literary terms တွင် ‘ဖုံးကွယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) သရုပ်ဖော်ခြင်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်’ ဟု ဖွင့်ဆိုထားပြီး Grammar Monster တွင် ‘ရွံ့စောင်းသော အကျိုးသက်ရောက်မှုအတွက် ပုံမှန်သုံးရိုး သုံးစဉ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အသုံးပြုပြီး ပကတိအဓိပ္ပာယ်နှင့် ရည်ရွယ်ထားသော အဓိပ္ပာယ်ခြားနား နေသောအဖွဲ့’ ဟုဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့်ခန်းခနဲ (Irony) ဆိုသည်မှာ ဟာသမြောက်စေရန် အတွက် ပုံမှန်သုံးရိုးသုံးစဉ် အသုံးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အသုံးများကို အသုံးပြုရေးဖွဲ့ထားသော အဖွဲ့ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ခန်းခနဲအဖွဲ့ကို စကားခွန်းဆိုင်ရာခန်းခနဲအဖွဲ့ Verbal Irony ၊ အခြေအနေအဆက်အစပ် ဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့ Situation Irony၊ ဇာတ်သဘင်ဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့ Dramatic Irony ဟုသုံးမျိုး ခွဲခြားထားပါသည်။ အလေ့လာခံကဗျာများတွင် အခြေအနေအဆက်အစပ်ဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့များကို အများဆုံး တွေ့ရှိရပါသည်။

စကားခွန်းဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့သည် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို စကားသုံးတစ်ခု၏ ပကတိ အဓိပ္ပာယ် နှင့်မဟုတ်ဘဲ ထေ့ငေါ့စောင်းမြောင်းသည့်သဘောဖြင့် ပြောဆိုရေးဖွဲ့ထားသော အဖွဲ့မျိုးဖြစ်ပါ

သည်။ အခြေအနေအဆက်အစပ်ဆိုင်ရာ ခန့်ခွဲအဖွဲ့ဆိုသည်မှာ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်နေသောအရာနှင့် အခြေအနေတစ်ခုတွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အခြေအနေကြား ကွာခြားမှုကို ဆိုလိုပါသည်။

ဇာတ်သဘင်ဆိုင်ရာ ခန့်ခွဲအဖွဲ့သည် ပြဇာတ်၊ စင်တင်ပြဇာတ်များတွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်သည့် အဖြစ်အပျက်မျိုးတို့တွင် တွေ့ရှိရတတ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် (ခန့်ခွဲ)အဖွဲ့သည် သရော်လိုသည့်သဘောဖြင့် မျှော်လင့်ထားသော အခြေအနေနှင့် အမှန်တကယ်ဖြစ်ပျက်မှုကြား ခြားနားမှုရှိသောအဖွဲ့မျိုးပင် ဖြစ်သည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

သုတေသနနည်းနာ

သုတေသနတစ်ခုပြုရာတွင် မိမိပြုလုပ်သော သုတေသနသည် မှန်ကန်မှုရှိရန်အတွက် သုတေသနနည်းနာများ လိုအပ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ(ခန့်ခွဲ)အဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အလေ့လာခံကဗျာတို့မှ ဟာသ(ခန့်ခွဲ) အဖွဲ့များကို လေ့လာဖော်ထုတ်ရာတွင် ဝေဖန်အကဲဖြတ်နည်း၊ ရှင်းလင်းဖော်ပြနည်းနှင့် ခြုံငုံဆင်ခြင်နည်းစသည့် နည်းနာများကို အသုံးပြုကာ စိစစ်လေ့လာထားပါသည်။

လေ့လာချက်

စာပေအရေးအဖွဲ့များတွင် တွေ့မြင်ရသော ခန့်ခွဲအဖွဲ့များသည် မထိတထိသရော်သည့် သဘောမျိုးနှင့် ဖွဲ့ဆိုထားပြီး ဘဝအသိအမြင်များကိုပါ ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။ ဟာသ (ခန့်ခွဲ) အဖွဲ့များသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကတွင် တွေ့မြင်နေရသော အခြေအနေအဖြစ်အပျက်တို့မှ ရှေ့နောက်မညီညွတ်မှု၊ အဆင်မပြေမှုတို့ကို စာဆိုတို့က နှစ်သက်ဖွယ်ဖွဲ့နွဲ့ထားသော အဖွဲ့အနွဲ့မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော ဦးတိုး၏ရာမရကန်တွင် ရကန်စာပေ၏ သဘောအတိုင်း ကန်ကျောက်ထားပုံမှာ -

“အစောင်းအချိတ်၊ အနှိပ်အနယ်၊ ကျယ်တယ်တယ်နှင့်၊ ကြောက်ဖွယ်အာဂ မလိမ္မိ
မလိမ္မာ ၊ မတတ်လိုက် မတတ်ပါ ဝါချင်သည့် ဝသီပါ၊ မိန်းမမို့ ဝါသကို၊ ဝါ ပလေစေ၊ ဗွေ
မယူပြီ” (တိုး၊ ဦး၊ ၂၀၁၅၊ ၆)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် စာဆိုသည် အမျိုးသမီးရကန်စာဆိုများကိုသာ သီးသန့် ခွဲထုတ်၍ ကန်ကျောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဦးတိုးသည် အားနွဲ့သော အမျိုးသမီးများကို ညှာတာလေဟန်၊ ငဲ့ညှာလေဟန်ဖြင့် ခန့်ခွဲ ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ ထိမိပေါ်လွင်လှပါသည်။ အမျိုးသမီး ရကန်စာဆိုတို့အား ‘မိန်းမမို့ ဝါသကို၊ ဝါ ပလေစေ၊ ဗွေမယူပြီ’ ဟုအခြေအနေဆိုင်ရာ ခန့်ခွဲအဖွဲ့အဖြစ် မထိတထိ ဖွဲ့ဆိုထားပြီး မိန်းမသားတို့၏ သဘာဝကို သိနားလည် လာစေပါသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကျော်ကြားခဲ့သော စာဆိုတော်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဦးပုညရေးသားခဲ့သော “ပြန်ပေးမေတ္တာစာ”သည် စာဆို၏လက်ရာအမြောက်ဆုံး ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဗျာတွင် ဦးပုညအား မမှန်မကန်စွပ်စွဲပြောဆိုထားသော ဦးဆန်းကို

“လူဇာတိ၊ ရွှေခွက်ဆွဲစာရင်းဝင်၊ ချည်ခင်စွပ်ဗိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ပေမည်” ဟု ထိထိမိမိ တုန့်ပြန်ပြောဆိုထားပါသည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့သည် လက်ရုံးရည် နှလုံးရည်ထူးချွန် ထက်မြက်သူများကို “ရွှေစလွယ်များ” ပေးသနားတော်မူတတ်ပါသည်။ ဦးပုညအား မမှန်မကန်စွပ်စွဲသော ဦးဆန်းကိုလူရေးလူရာ ထူးချွန်လွန်းသဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်က “ချည်ခင်စွပ်” ပေးတော်မူပါလိမ့်မည်ဟု ထေ့ငေါ့ချေပထားပါသည်။ အပြောခံသူအနေဖြင့်လည်း ခံရခက်ခဲသွားစေသကဲ့သို့ ဖတ်သူအတွက်လည်း နှစ်သက်စေသော စကားခွန်းဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့အဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်က ‘ရွှေစလွယ်’ အစား ‘ချည်ခင်’ ကို ဆုအဖြစ် ပေးလိုက်မည်ဟု ထေ့ငေါ့ ချေပလိုက်ပါသည်။ ထိုသို့မပြောမီ ဦးဆန်းအား “လူဇာတိ” ဟု မြှောက်ပင့်ပြီးမှ နှိမ့်ချချေပလိုက်ပါသည်။ စာဆို၏တုံ့ပြန်ချေပမှုကိုခံရသော ဦးဆန်း၏အခြေအနေကို စာဖတ်သူ မြင်ယောင်လာစေသော စကားခွန်းဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့အဖြစ် တွေ့ရပါသည်။ အဖြစ်အပျက်အခြေအနေနှင့် လိုက်ဖက်သော စကားသုံးဖြင့် ရွေးချယ်သုံးနှုန်းလိုက်သော စာရေးသူ၏ စွမ်းရည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့အတူ ‘လူပျိုမလှည့်ကြောင်း မေတ္တာစာ’တွင် ဦးပုညအား ဦးဆန်းက လူပျိုလှည့်လည်နေသည်ဟု ပြောသောအခါ လူပျိုမလှည့်ကြောင်း ပြန်လည်တုံ့ပြန်ပုံကို-

**“ဗျာဆံဝိုက်၊ ဗျာဆံခါ အပျိုတွေလာလွန်းလို့ ဆရာတော်ကျောင်းပေါ်က ကြိမ်ဆော်၍
ချရသေးသည်။”** (ပုညဦး၊ ၁၉၉၁၊ ၄၉)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ရဟန်းဘဝတွင် လူပျိုလှည့်စရာ မလိုအပ်ကြောင်း၊ ဆရာတော် သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာ ကျောင်းပေါ်ကို အရွယ်စုံအမျိုးသမီးများ လာကြလွန်း၍ မလာဝံ့အောင် ကြိမ်ဆော်၍ ချရသေးဟုဖွဲ့ဆိုထားသော အခြေအနေဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့အဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။ သူတစ်ပါး၏ စွပ်စွဲချက်အပေါ် အာဝဇ္ဇန်းရှင်ရှင်ဖြင့် တုံ့ပြန်ပြောဆိုထားသော ခန်းခနဲအဖွဲ့ကောင်းတစ်ခုဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ စွပ်စွဲပြောဆိုလာသူ၏ စွဲချက်သည် ရာနှုန်းပြည့် မှားယွင်းနေကြောင်းကို ပြန်လည်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းသော စာဆို၏ ဘာသာစကား နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်မှုအဖြစ် တွေ့ရှိရပါ သည်။

တင်မိုး၏ “မိုးဦးကျ” ကဗျာတွင် လယ်သမားတစ်ဦး၏ ဘဝအခြေအနေကို တင်ပြထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားတစ်ဦးတွင် စိုက်ပျိုးရန် မျိုးစပါးမရှိ၊ နွားမရှိ၊ ငွေကြေးလည်းမရှိ၊ နေ့စဉ်စားသောက်စရာအတွက်လည်းမရှိ၊ ချေးငှားထားသော ကြေးဟောင်းများ လည်းမဆပ်နိုင်။ ကြေးသစ်လည်း ထပ်မံချေး၍မရ။ စိုက်ပျိုးစရိတ်ချေးငွေကို မျှော်လင့်နေရသော လယ်သမားသည် မိမိဘဝက မွန်းကြပ်လွန်းလှပုံကို ကဗျာတွင်-

**“လယ်သမားလျှင် ဖားနှယ်ကြွေးကင်း၊ တေးသီချင်းနှင့် ၊ မိုးတွင်းလုံးရှင် ဟစ်အော်ချင်၏၊
ကြွေးလက်ငုတ်တို ကြိုးတုပ်အဖြစ်၊ လည်မျိုရစ်၍၊ လျှာတစ်လစ်နီ၊ အမြှုပ်စီလျက်၊
သေပြီဆိုကနောက်ဘဝတွင် အစ်မတော်ကြွေး၊ ထုတ်မချေးလည်း ကြွေးမြီမတင်၊
ကြွေးရှင်မလာ၊ မျက်နှာမှိုရ၊ စိတ်ရှင်ပြလျက်၊ ခုန်ဆွခုန်ဆွ၊ ပုကွကွနှင့် ဂီတအုံအင်၊
မိုးလုံးရှင်သည်၊ ဖားလျှင်ဖြစ်ရပါလို့သော”** (တင်မိုး၊ ၂၀၁၅၊ ၂၆၉-၂၇၀)

ဟုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ လယ်သမားရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲများလွန်းသောကြောင့် ဖားဘဝကို တမ်းတနေမိပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ ဘဝအနိသင် ထက်မြက်သော ကဗျာတစ်ပုဒ်အဖြစ် တွေ့ရှိရပါ

သည်။ လယ်သမားတစ်ဦးတွင် စိတ်ကျဉ်းကြပ်မှုများပြားလွန်း၍ မဖြေရှင်းနိုင်သည့်အတွက် ရွှင်လန်းပျော်ရွှင်နေသော ဖားတစ်ကောင်ကို အားကျမိပုံနှင့် ခန်းခနဲဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ အကြပ်အတည်းများစွာ ကြုံတွေ့နေရသော်လည်း ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း မရှိတော့သည့် လယ်သမားဘဝထက် ဖားတစ်ကောင်၏ ဘဝကိုသာ လိုချင်တမ်းတနေကြောင်းကို အခြေအနေ အဆက်အစပ်ဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့အဖြစ် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ လူ့ဘဝတွင် တွေ့ကြုံနေရသည့် မဖြေရှင်းနိုင်သော ပြဿနာများကြောင့် လူထက်နိမ့်ကျသော တိရစ္ဆာန် ဖားဘဝကို တောင့်တနေသော လယ်သမား၏ ငိုအားထက်ရယ်အား သန်နေရသော အခြေအနေကို ဖန်တီးထားသော စာဆို၏ဖန်တီးမှုကောင်း တစ်ခုဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

တက္ကသိုလ်မင်းမော်၏ “ငွေရောင်သက္ကရာဇ်” ကဗျာတွင် သက္ကရာဇ်ဖြိုသူအချို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ဖော်ကျူးထားပါသည်။ ကဗျာတွင် အချို့သူတို့သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတက်သည့် အချိန်တွင် တစ်ကြိမ်၊ လုပ်ငန်းခွင် ဝင်သည့်အခါတွင် တစ်ကြိမ်၊ အမှန်တကယ် အသက်ထက် လျော့၍မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြပါသည်။ မည်သို့ပင်သက္ကရာဇ်ကို ဖြိုခွင်းခဲ့သော်လည်း နောက်ဆုံးဇရာ၏ ဖြိုချခြင်းခံရပုံတို့ကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာတွင်-

“သူငယ်ချင်း ၊ မင်း သူကိုကြည့် ၊ သူ့နှုတ်ခမ်းမွေး၊ ပါးသိုင်းမွေးနှင့် ခြေမွေး၊ လက်မွေး၊

မှတ်ဆိတ်မွေးတို့၊ ရေးရေးမက ၊ ဖွေးဖွေးထလို့ -----

နဖူးရေ၊ ခူးရေ၊ ပါးအရေနှင့် ကိုယ်ရေကြောရေ၊ ခြေလက်ရေလည်း၊ တွန့်ခွေသယောင်၊

ပူဖောင်းလေလျော့။ လျှော့လိုက်သလို-----

ယခင်ကဆို၊ သက္ကရာဇ်ကို၊ သူချည်းဖြိုခဲ့၊ ခုဆို သူငယ်ချင်း၊ မင်းမယုံလျှင်ကြည့်၊

အသက်နှင့်ကိုယ်၊မပြို ပြိုအောင်၊ သူ့ကိုအလစ်၊ သက္ကရာဇ်က၊ ဖြိုပစ်တော့မှာ

သူငယ်ချင်း”

(မင်းမော်၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၈၇ ၊ ၁၈၃-၁၈၄)

ဟုဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကရှိ လူအချို့၏ သဘောသဘာဝကို ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မိမိအခွင့်အရေးရရန် လိမ်လည်လှည့်ဖျားတတ်သော လူတန်းစားတစ်ရပ်အား မမှန်မကန်ရလို့မှုနှင့် ထိုက်တန်သော ဆိုးကျိုးရလဒ်များ ရရှိတတ်ပုံကို ခန်းခနဲဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တရား၊ အရှိတရားကို ဖုံးကွယ်လှည့်စား၍ မရတတ်ပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အခြေအနေ အဆက်အစပ်ဆိုင်ရာ ခန်းခနဲအဖွဲ့တစ်ခုဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ မိမိအတ္တအတွက် လိမ်လည်လှည့်ဖျား ဖန်တီးခြင်းသည် အရာခပ်သိမ်းလုပ်ဆောင်၍ မရနိုင်ပုံကို နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းအောင် ရေးဖွဲ့ထားနိုင်သောဘဝ အာနိသင်ထက်မြက်သော အဖွဲ့ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့အတူ “အတိမ်အနက်” ကဗျာတွင် ချောင်းရေ၊ မြစ်ရေ၊ ပင်လယ်ရေတို့၏ အတိမ်အနက်ကို တိုင်းတာနေသူ တစ်ဦး၏ အဖြစ်အပျက်ကို ဖော်ကျူးထားပါသည်။ ထိုသူသည် ချောင်းရေ၊ မြစ်ရေ၊ ပင်လယ်ရေကို တိုင်းတာရာတွင် ကမ်းစပ်မှထိုင်၍ လက်ညှိုးဖြင့်သာ တိုင်းတာနေသည်။ ရရှိသော ရလဒ်ကို ကဗျာတွင်-

**“သူငယ်ချင်း၊ မင်းစဉ်းစားကြည့်၊ ချောင်းရေတိုင်းတိုင်း၊ မြစ်ရေတိုင်းတိုင်း၊ ပင်လယ်ရေ
တိုင်းတိုင်း၊ ရေစပ်ကမ်းစ၊ လက်ညှိုးချ၍၊ တိုင်းဆရေချိန်၊ အတိမ်အနက်၊
သူလိုတွက်တော့၊ လက်တစ်ဆစ် ချည်းပဲပေါ့ သူငယ်ချင်း”**

(မင်းမော်၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၈၇၊ ၁၆၇)

ဟုဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကရှိ လူအချို့သည် အခြားသော တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ဖြစ်စေ၊ အခြေအနေ အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုဖြစ်စေ၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ရာတွင် မိမိ၏အမြင်ကို ဆုပ်ကိုင်ပြီး အခြား တစ်ဖက်၏ အခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား တွက်ချက်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် တကယ့် အမှန်တရား၊ အရှိတရားနှင့် ကင်းကွာသွားတတ်ပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်လူတစ်ဦး တစ်ယောက်သည် အခြေအနေတစ်ခုကို ဝေဖန်သုံးသပ် တိုင်းတာရာတွင် မိမိရှိသော ဝမ်းစာအခံ စွမ်းရည် ရှိသမျှနှင့်သာ တိုင်းတာနေသည့်အတွက် အမှန်တရား၊ အရှိတရားများကို မသုံးသပ်နိုင်သည့်သဘောကို “လက်ညှိုးချ၍ တိုင်းဆရေချိန်” ဟုဆိုပြီး ခန့်ခန့်ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အနေဖြင့် မိမိတွင်ရှိသော စွမ်းရည်၊ အခံဝမ်းစာနှင့်သာ အရာရာကို တန်ဖိုးဖြတ်တတ်ကြပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အခြေအနေအဆက်အစပ်ဆိုင်ရာ ခန့်ခန့်အဖွဲ့ဟု ဆိုနိုင်ပါ သည်။ လက်ညှိုးဖြင့် ချောင်းရေ၊ မြစ်ရေ၊ ပင်လယ်ရေ အတိမ်အနက်ကို တိုင်းတာသူသည် အတိမ်အနက် တူညီကြောင်း အဖြေထွက်ရှိနေပုံကို သင်္ကေတပြုပြီး အမြင်တိမ်၊ အမြင်ကျဉ်းသူများ၏ သဘောကို ဟာသ (ခန့်ခန့်) အဖွဲ့အဖြစ် ဖွဲ့ဆိုထားသော လူ့သဘာဝအဖွဲ့ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ “ကြောင်ကလေး” ကဗျာတွင် ကြွက်ကိုပြန်ပြီး ကြောက်ရွံ့နေသော ကြောင် တစ်ကောင်၏ သတ္တိကို ကဗျာတွင်-

**“မကိုက်တတ်ပဲ၊ စွယ်မရဲနဲ့၊ နို့ခွဲကာစ၊ ကြောင်ကလေး၊ ကြွက်ကိုမြင်လျှင်၊ ခြင်္သေ့ထင်၍၊
အသင်ထွက်ပြေး၊ အဝေးရောက်မှ၊ မာန်ဖီပြသည်၊ အာဂသတ္တိ၊ နှိုင်းမရှိ”**

(ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ ၅)

ဟုဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကတွင် လူအချို့တို့သည် မိမိ၏ အစွမ်းအစများကိုမပြရဲ၊ မပြပုံကြ တော့ပုံ၊ မမြင်ကွယ်ရာရောက်မှ မကြောက်လေဟန်ပြုမှုတတ်ကြပုံကို ခန့်ခန့်ပြောဆို ထားခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ လောကသဘာဝအရ ကြောင်သည် ကြွက်ကိုနိုင်ပြီး ကြွက်ကသာ ကြောင်ကို ကြောက်ရွံ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လူ့ဘောင်လောကတွင်လည်း မိမိအစွမ်းအစကိုမပြပုံ၊ မထုတ်ဝံ့အောင် ကြောက်ရွံ့နေခြင်း သည် မိမိ၏မမှန်မကန်ခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ မှန်ကန်ခြင်းများ နည်းပါးလာသည့်အတွက် မိမိတွင် သတ္တိနည်းပါးခြင်းကို ခန့်ခန့်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မိမိဘက်တွင်မှန်ကန်မှုကို ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိတော့သည့်အတွက် အစွမ်းအစ မပြပုံတော့ဘဲ ကြောက်ရွံ့နေရ တတ်ပုံကိုဖွဲ့ဆိုထားသော အခြေအနေ အဆက်အစပ် ဆိုင်ရာ ခန့်ခန့်အဖွဲ့အဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှန်တရားကင်းမဲ့သူတို့၏ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်နေမှုကို ကြောင်နှင့်ကြွက်ကို နှိုင်းမတူပုံဖြင့်ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ ထိမိပေါ်လွင်လှပါသည်။ စာဆိုပြော လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ပေါ်လွင်စေသော (ခန့်ခန့်) အဖွဲ့အဖြစ် တွေ့ရပါသည်။

သုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များကို ဟာသစာပေ သဘောတရား ဆိုင်ရာနည်းနာများဖြင့် ချိန်ထိုးလေ့လာထားပါသည်။ အလေ့လာခံ ကဗျာတို့မှ စာဆိုတို့သည် လောက သဘာဝတွေ့မြင်ခံစားရသော အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာတို့ကို ဘဝအာနိသင် ထက်မြက်သော ဟာသရသမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့ဖန်တီးထားကြပါသည်။

အလေ့လာခံ ကဗျာများတွင် ခန်းခန့်အမျိုးအစား (၃) မျိုးအနက် အခြေအနေ အဆက်အစပ် ဆိုင်ရာ ခန်းခန့်အဖွဲ့ကို အများဆုံးတွေ့ရှိရပါသည်။ စာဆိုတို့သည် မိမိတို့ ပြောလို သည့်အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်တို့ကို တည့်တည့်မဆို တိုက်ရိုက်မပြောဘဲ မထိတထိ ခန်းခန့် ရေးဖွဲ့လိုက်သည့်အတွက် နှစ်သက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

အလေ့လာခံ ဟာသကဗျာများမှ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် ဘဝအာနိသင်ထက်မြက်ပြီး ဟာသ ရသမြောက်အောင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ထို့အပြင် အလေ့လာခံကဗျာများမှ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များသည် မြန်မာဘာသာစကားသုံးစွဲမှု အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပြီး လောက သဘာဝကို ပေါ်လွင်စိပြင်အောင် ဖော်ကျူးနိုင်သည်ဟူသော ကနဦးအဆိုပြုကိုအတည်ပြုနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါ သည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာကဗျာအချို့မှ ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ လေ့လာချက်အရ စာဆိုတို့၏ ဟာသ(ခန်းခန့်) အဖွဲ့များတွင် ဘာသာစကားသုံးစွဲမှု အဖွဲ့များသည် ရသမြောက်ပြီးစာဆိုတို့၏ ဖန်တီးမှုစွမ်းရည်ပေါ်လွင်ကြောင်း အဖြေထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက် ပြီး ကျန်ရှိနေသော စာဆိုတို့၏ ကဗျာများမှလည်း ဟာသ (ခန်းခန့်) အဖွဲ့များကို သုတေသန ဆက်လက် ပြုစုနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ကုမာရ၊ အရှင်။ (၁၉၈၀)။ *အလင်္ကာပန်းကုံး* ။
 ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင် ။ (၁၂၇၂)။ *ကဗျာသာရတ္ထသဂြိုဟ်* ။ ကျော်လင်း၊ စာနယ်ဇင်း၊ ရန်ကုန်။
 ခင်မျိုးချစ်။ (၂၀၀၁) ။ ကိုင်း *ပြောလိုက်စမ်းမယ် သောင်းပြောင်းထွေလာ* ။ (ဒုတိယအကြိမ်) ။မခေသာ စာပေ၊ ရန်ကုန်။
 ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၄)။ *ရသစာပေ အဖွင့်နှင့်နိဒါန်း* ။ (ဒုတိယအကြိမ်)။ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ရန်ကုန်။
 တိုးဦး။ (၂၀၁၅)။ *ရှာမရကန်* ။ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ရန်ကုန်။
 တင်မိုး။ (၂၀၁၃)။ *တင်မိုးကဗျာပေါင်းချုပ်* ။ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ရန်ကုန်။
 ညိုမြနှင့်အများ။ (၁၉၇၃)။ *ခေတ်အမျိုးမျိုးမှ မြန်မာဟာသစာပေ* ။ စာပေဗိမာန်၊ ရန်ကုန်။
 ဒေါင်းနွယ်ဆွေ။ ကြောင် ။ *ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း* ။ ၃၉၊ ၄၆၊ ၆၊ ၁၊ ရန်ကုန်။
 ပုညဦး။ (၁၉၉၂)။ *ဦးပုညစာပန်းကုံး အတွဲ(၂)* ။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ရန်ကုန်။
 မင်းမော်၊ တက္ကသိုလ်။(၁၉၉၀)။ *သူငယ်ချင်းကဗျာပေါင်းချုပ်* ။ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ရန်ကုန်။

အင်တာနက်အကိုးအကား-

<http://www.grammar-monster.com>

အင်္ဂလိပ်ဘာသာအကိုးအကား-

SCOTT, A.F. (1965). Current Literary terms: a concise dictionary. London Macmillan.